

2021 YILI 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARAŞTIRMASI'NA İLİŞKİN UYARI VE AÇIKLAMALAR

YASAL UYARI

İstanbul Sanayi Odası bünyesinde geliştirilen bu anket formu 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre İstanbul Sanayi Odası adına korunmaktadır. Bu anket formunun tümü veya bir bölümü İstanbul Sanayi Odası'ndan yazılı izin alınmadan çoğaltılamaz, yeniden düzenlenemez, basılamaz ve atıf yapılarak kullanılamaz.

“İSO 500” Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde İstanbul Sanayi Odası adına tescilli bir markadır.

ÖNEMLİ UYARILAR

“Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” Araştırması ankete dayalı bir çalışmadır. Ankete katılım gönüllülük esasına dayalıdır.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması, www.iso500.org.tr adresinde yer alan “**Anket Kullanıcı Girişi**” uygulaması ile yürütülmektedir.

2021 yılı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nda yer almak isteyen kuruluşların “Anket Kullanıcı Girişi” uygulamasını kullanarak anket bilgilerini doldurmaları ve **mali mühür** uygulaması ile **Kurumlar Vergisi Beyannamesini (e-beyanname)** yüklemeleri gerekmektedir. **Bu işlemleri belirlenen tarihler arasında gerçekleştirmeyen kuruluşlar değerlendirmeye alınamayacaktır.**

“Anket Kullanıcı Girişi” uygulamasını kullanarak anket formunu gönderen kuruluşlara bilgi e-postası iletilmektedir. Başvuru yaptıkları halde kendilerine bilgi e-postası ulaşmamış başvuru sahiplerinin İSO ile temasa geçmesi gerekmektedir.

Anket formu ve Kurumlar Vergisi Beyannamesi (e-beyanname) ayrılmaz bir bütündür. Anket formu veya e-beyannamesi eksik olan kuruluşlar çalışma kapsamına alınmayacaktır. İşyeri tarafından ankete verilen bilgilerin e-beyanname ile tutarlı olması gerekmektedir. Tutarsızlık halinde kuruluştan açıklayıcı ek belgeler (YMM onaylı yazı, kapasite raporu, sanayici sicil belgesi, kesin mizan vb.) istenebilecek ve/veya e-beyanname verileri kullanılacaktır.

Detaylı sorularınız için **İSO Ekonomik Araştırmalar ve Kurumsal Finans Şubesi** ile temas kurabilirsiniz. Anket formunun doldurulmasında olası hataların giderilebilmesi için anketi dolduran kişi ile görüşülmesi gerekebilmektedir.

*Bu nedenle **anket formunu dolduran kişi adının ve iletişim bilgilerinin yazılmasını** özellikle rica ederiz.*

“Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” Araştırması sonuçları açıklandıktan sonra sıralamada yer alan kuruluşlara, belirli ücret ve şartlar çerçevesinde İSO 500 logolarını kullanma imkanı sunulmaktadır. Çalışma sonuçları açıklandıktan sonra sıralamaya giren kuruluşlara logo kullanım koşulları ve ücretleri konusunda ayrıntılı bilgilendirme yapılmaktadır.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Anket, coğrafi açıdan bütün ülkeyi, ekonomik faaliyet açısından ülkemizdeki tüm sanayi faaliyetlerini kapsamaktadır.

İSO 500 çalışmasında NACE Rev.2'nin Madencilik ve Taşocakçılığı (B), İmalat (C) ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı (D) sektörleri kapsamaktadır. Ancak NACE Rev. 2 sınıflamasına göre 33, 35.12, 35.13, 35.14, 35.2, 35.3 ve 09 sektörleri kapsam dışıdır.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında anket birimi işyeridir.

İşyeri: Tek bir mahalde, tek bir mülkiyet altında, bir veya daha fazla kişinin sınai ve ticari faaliyette bulunduğu veya hizmet gördüğü yerdir. İşyerine ait depo, antrepo, enerji santrali gibi yardımcı birimler, bağlı oldukları işyerlerinin bir parçası olarak alınmışlardır. İşyeri, sınai faaliyet icra eden ve soru kağıdını doldurabilecek müstakil muhasebe kayıt ve kaynaklarına sahip olan yerdir.

İşyerleri büyükten küçüğe doğru sıralanırken, kriter olarak, sınai bir faaliyet sonucu ürettikleri mallardan yapmış oldukları satışlar (tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariç) dikkate alınmaktadır. Ayrıca varsa "Satış İndirimleri" altında yer almayan indirim ve iskontoların da üretimden satışlar tutarından düşülmesi gerekmektedir.

Üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan mallar, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında esas alınan üretimden satışlar kapsamında yer almamaktadır. Özetle, işyerlerinin sıralamasında işletmelerin sanayi üretimi dışındaki, diğer ekonomik faaliyetleri kapsam dışında bırakılmaktadır.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışması kapsamında kuruluşların ülke ekonomisine yaptıkları katkıları hesaplayabilmek için, anket formunda katma değer ile ilgili sorular da yer almaktadır.

İSO 500 çalışmasında gelir yöntemiyle GSYH ile uyumlu bir katma değer hesaplaması kullanılmaktadır. Ancak temel üretim faktörlerine yapılan ödemeler gelir yoluyla GSYH'den farklı olarak kalıntı yoluyla değil, doğrudan elde edilmeye çalışılmaktadır.

Bilindiği gibi üretime katılan üretim faktörlerinin paylarına düşen maaş ve ücretler, ödenen faizler, ödenen kiralar (sadece tarım sektöründe) ve milli gelir anlamında kar toplamı **net katma değeri** vermektedir. Net katma değere yıllık amortisman tutarı, ödenen dolaylı vergiler eklenip, sübvansiyonlar düşüldüncce **brüt katma değere** ulaşılmaktadır.

Milli gelir anlamında kar olarak adlandırdığımız kar faktör geliri (girişimcinin üretime katılması sonucu üretimden aldığı pay) şöyle hesaplanmaktadır. Kuruluşun vergi öncesi dönem karına veya zararına, o dönemde ayrılan karşılıklar eklenip, vergi öncesi dönem karı kapsamındaki temettü iştirak gelirleri, net kambiyo kar ve zararları ile faiz gelirleri vb. faaliyet dışı net gelirler düşülmektedir.

SORULARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

BÖLÜM I: İŞYERİ BİLGİLERİ

İşyerinin Ticaret Sicil Numarası: İşyerinin ticaret siciline kaydolup almış olduğu numaradır.

İşyerinin Vergi Kimlik Numarası: Vergi Usul Kanunu uyarınca işyerine verilmiş olan vergi numarasıdır.

İşyerinin Ünvanı: İşyerini yasal olarak tanımlayan, vergi tabelasında ya da fatura başlıklarında yazılı olan isim ve ünvandır.

Ekonomik Faaliyet Kodu: İşyerinde ağırlıklı olarak yapılan imalatın türü yazılmalıdır. İşyerinde birden fazla faaliyet söz konusu ise en yüksek cironun elde edildiği faaliyet konusu esas alınmalıdır. TOBB tarafından işyerine bildirilen NACE Rev. 2 kodu yazılmalıdır.

İşyerinin Bağlı Olduğu Oda: Bağlı gözükmek istenilen Oda seçilmelidir. İşyeri İstanbul Sanayi Odası'na üye ise bağlı olduğu oda bilgisi İSO olarak alınmaktadır. Bu nedenle seçim yapılırken İstanbul Sanayi Odası, diğer Sanayi Odaları, Sanayi ve Ticaret Odaları, Ticaret Odaları öncelik sıralamasına dikkat edilmelidir.

İşyerinin Adresi: İşyerinin yazışma için kullandığı adrestir.

Sermaye Dağılımı: İşyerinin sermaye dağılımı kamu, özel, yabancı sermaye ve halka açıklık payları şeklinde verilmelidir. Bu oranların toplamı %100'e eşit olmalıdır.

BÖLÜM II: EKONOMİK BİLGİLER

Bu bölümde işyerinin ekonomik bilgileri ile ilgili sorulara ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

1-a) Net Satışlar:

Net satışlar, kendi ürettiğiniz + malzemesini vererek dışarıya yaptırdığınız (fason) + üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan malların satışı ile bunlara ilaveten varsa başkalarının malzemelerini kullanarak onlar için yapılan imalat karşılığı elde edilen fason gelirlerden oluşmaktadır. Net satışlar, iç ve dış satışları kapsamaktadır. Net satışlar, tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariç verilmelidir. Net satışlar tutarı, gelir tablonuzdaki net satışlara eşit olmalıdır.

1-b) Üretimden Satışlar (Net):

Kendi üretiminizden yapmış olduğunuz iç ve dış satışlar tutarı belirtilmelidir. Üretim sürecinden geçirilmeden aynen alındığı gibi satılan mallar, üretimden satışlar tutarına dahil edilmemelidir.

Üretimden satışlar, kendi ürettiğiniz mallardan yapılan satışlar + malzemesini vererek dışarı yaptırdığınız (fason) mallardan satışlar + başkalarının malzemelerini kullanarak onlar için yapılan üretim karşılığı elde edilen gelirleri kapsamaktadır. Net satışlarda olduğu gibi, üretimden satışlar tutarı da net olarak verilmelidir. Yani tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV hariçtir. Yine satış iade ve indirimleri,

satış tutarı içinde yer almamalıdır. "Satış İndirimleri" altında yer almayan indirim ve iskontolarınız varsa bu tutarlar da çıkarılmalıdır.

Satış Fiyatı: Ürünün işyeri çıkış fiyatıdır. Satış fiyatı müşteri adına yapılan tüm indirimler ile müşteri adına yapılan ulaşım ve teslim giderleri düşüldükten sonra bulunan fiyattır. Malların taşınması bizzat işyeri tarafından kendi taşıtları ile yapılırsa, bu malın satış fiyatı malın alıcıya teslim edildiği andaki fiyatıdır. Satış fiyatı tüm satış vergilerini, fonları, KDV ve ÖTV'yi kapsamamaktadır.

2) İhracat: Kuruluşun yaptığı ihracatın dolar değeri (Fob) belirtilmelidir.

İhracat değeri, **Genel Ticaret Sistemi (GTS)'ye göre** verilmelidir. GTS'de ülkenin ekonomik alanını oluşturan serbest bölgeler, gümrük antrepoları ve serbest dolaşım alanından yurt dışına çıkan mallar ihracat kabul edilmektedir. Bu rakama varsa **ihraç kayıtlı satışlar eklenmeli, hizmet ticareti ve transit ticaret dahil edilmemelidir.**

İhracat tutarları, herhangi bir şekilde devletten alınan mali yardımları (sübvansiyonları) kapsamamalıdır. KKTC'ye yapılan ihracatın da dolar değeri verilmelidir.

3) Vergi Öncesi Dönem Karı veya Zararı: Gelir tablosundaki vergi öncesi dönem karı veya zararı tutarı belirtilmeli ve bu tutara eşit olmalıdır.

4) Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Karı veya Zararı (FAVÖK/EBITDA): Vergi öncesi dönem karı veya zararına (3. soru), amortisman gideri (tükenme payları dahil) (13. soru), finansal gelir ve giderler farkı (net) ile operasyonel olmayan gelir ve giderler farkı (net) eklenmelidir.

5) Aktif Toplamı: Bilançodaki aktif toplamına (Dönen varlıklar+Duran varlıklar) eşit olmalıdır.

6) Borçlar Toplamı: İşyerinin özkaynaklar dışında kalan kaynakları (borçları) burada gösterilmelidir. Bilançodaki kısa vadeli borçlar ve uzun vadeli borçlar toplamına eşit olmalıdır.

7) Özkaynaklar: Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri, geçmiş yıllar karları ile dönem net kar toplamından, dönem zararı ile birikmiş zararların indirilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Bilançodaki özkaynaklar toplamına eşit olmalıdır.

Aktif toplamı, borçlar ve özkaynak soruları cevaplandırılırken, **Aktif Toplamı= Pasif Toplamı** eşitliğine dikkat edilmelidir.

Aktif Toplamı = Özkaynaklar+Borçlar sonucunu vermelidir.

8) Maaş ve Ücretle Çalışanların Ortalama Sayısı: 2021 yılında maaş ve ücretle çalışanların ortalama sayısı bildirilmelidir. Maaş, ücret, komisyon, ikramiye, parça başı ödeme veya aynı karşılıklar şeklinde yapılan ödemeleri alan, iş akdine sahip ve işveren için çalışan kişiler belirtilmelidir.

9) Ödenen Maaş ve Ücretler: Aynı veya nakdi, düzenli veya düzensiz olarak yapılan brüt maaş, ücret, gündelik, fazla mesai, sosyal yardım, ikramiye, prim, tazminat vb. ödemeler verilmelidir. Ayrıca bu

ödemelere işveren payı olarak sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan ödemeler, işsizlik sigortası ve diğer sosyal güvenlik masrafları da dahil edilmelidir.

10) Ödenen Faizler: İşyerinin üretim ve yatırım faaliyetlerini sürdürebilmek için kullandığı krediler ve çıkardığı menkul kıymetler için 2021 yılında ödediği faizler yer almalıdır. Yabancı para cinsinden kullanılan kredi faizleri de dahildir. Banka komisyon ve hizmet giderlerinin faiz ödemelerine katılmaması esastır. Faiz giderleri, doğrudan finansman gideri yazılanlar, üretim maliyetine eklenenler dahil olarak verilmeli, aktifleştirilenler hariç tutulmalıdır. Karda azalmaya sebep olan giderler belirtilmelidir.

11) Üretim Faaliyeti İle İlgili Olmayan Diğer Net Gelirler: Dönem karınız içinde olan, işletmenin esas faaliyeti dışındaki iştiraklerden ve bağlı ortaklıklardan elde edilen temettü gelirleri, temerrüt faizleri, lehte kur farkları, kira gelirleri, menkul kıymet ve duran varlık satış karları gibi diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelir ve karlar ile diğer faaliyetlerden elde edilen olağan giderler ve zararlar arasındaki fark yazılmalıdır.

12) Her Türlü Sübvansiyon: İhracat nedeniyle alınan vergi iadeleri hariç işyerinin almış olduğu her türlü sübvansiyon miktarı belirtilmelidir. Sübvansiyon, devletin, yerleşik üreticilere, üretim düzeylerini, fiyatlarını ya da üretim faktörlerinin haklarını etkilemek amacıyla yaptığı karşılıksız ödemelerdir. Teşvikler kapsam dışı bırakılmalıdır.

13) Amortisman Gideri: Duran varlıklar için kar ve zarar hesabından ayrılan amortisman tutarı (itfa ve tükenme payları dahil) belirtilmelidir. Amortisman tutarının yalnız 2021 yılı için ayrılmış olmasına dikkat edilmelidir.

14) Ödenen Dolaylı Vergiler: Uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler hariç olarak belirtilmelidir.

a) 2021 yılı için ödenen KDV tutarı (Vergi dairesine nakden ve fiilen ödenen KDV tutarı (KDV 1 ve KDV 2 dahil) belirtilmelidir. Mahsup yoluyla yapılan ödemeler dahil edilmemelidir.)

b) 2021 yılı için ödenen ÖTV tutarı (ÖTV mükellefi olarak vergi dairesine nakden ve fiilen ödenen ÖTV tutarı belirtilmelidir. Taahhüt alımlarına ilişkin ÖTV dahil edilmemelidir.)

c) 2021 yılı için ödenen diğer dolaylı vergiler (Faaliyet gideri niteliğinde olan ve gider olarak yazılan damga vergisi, emlak vergisi, diğer tüketim ve satış vergileri, resim, harçlar vb. belirtilmelidir. Kurumlar ve Gelir vergileri, stopajlar ve gümrük vergileri dahil edilmemelidir.)

15) Kardan Ayrılan Karşılıklar: 2021 yılında ayrılmış ve karda azalmaya sebep olan, şüpheli alacak karşılığı, dava karşılığı, kıdem tazminatı karşılığı, stok değer düşüklüğü karşılığı vb. gider olarak yazılan karşılıkları kapsamaktadır. Gider tahakkukları ve kurumlar vergisi karşılığı dahil edilmemelidir.

16) Araştırma ve Geliştirme Giderleri: Üretim maliyetinin düşürülmesi, satışların artırılması ve yeni üretim biçimi ve teknolojilerinin işletmede uygulanması amacıyla yapılan giderlerden aktifleştirilmeyen

araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan bu döneme isabet eden itfa payları bu hesapta yer almaktadır.

AÇIKLANMA DURUMUNA İLİŞKİN UYARILAR

Araştırma kapsamında anket formunda yer alan bazı “İşyeri Bilgileri”nin (nvan, bağlı olduğu oda, ekonomik faaliyet kodu, sermaye dağılımı, iletişim bilgileri vb.) yanı sıra “Ekonomik Bilgiler” bolumndeki 1-a, 1-b, 2, 3, 4, 5, 7 ve 8. sorulara ilişkin veriler kamuoyuna açıklanmaktadır. “Ekonomik Bilgiler” arasında açıklanmasını istemediğiniz veriler varsa lütfen “Açıklanmasını istiyor musunuz?” sorusunu “HAYIR” olarak işaretleyiniz.

1-a ve 1-b sorularının açıklanma durumu “HAYIR” olarak işaretlendiğinde firma nvanı ve firmaya ilişkin diğer bilgiler (bağlı olduğu oda, sermaye dağılımı ve ekonomik faaliyet kodu hariç) açıklanmamaktadır. Bu durumda firma nvanı ve diğer bilgiler listede TİRE (-) olarak gözükmektedir. Firma nvanının açıklanabilmesi için 1-a ve 1-b sorularına ilişkin açıklanma durumunun “EVET” olarak işaretlenmesi gerekmektedir.

Araştırma kapsamında anket verileri kullanılarak firmanın “Brüt Katma Değer” büyüklüğü de hesaplanmaktadır. **3. sorunun (vergi öncesi dönem karı veya zararı) açıklanma durumu “EVET” olarak işaretlendiğinde Brüt Katma Değer bilgisi de açıklanmaktadır.**

“Anketi Gönder” butonuna tıklanığında, soruların açıklanma durumlarına ilişkin son bir onay istenmektedir. Gösterilen açıklanma durumları dikkatlice kontrol edildikten sonra onay verilmesi gerekmektedir. **Açıklanma durumlarına onay verilmeden anket gonderilememekte ve işleme alınamamaktadır.**

Açıklanma durumları, çalışma sonuçları kamuoyuyla paylaşıldıktan sonra değiştirilememektedir. Bu nedenle açıklanma durumlarını üst yoneticilerinizle mutabık kalarak belirlemenizi önemle tavsiye ederiz.